

Hoeveel ouderen willen werk?

Hermine Molnár en Clemens Siermann

Maar vier van de tien ouderen van 54–64 jaar hebben een baan van 12 uur of meer per week. Van de niet-werkende ouderen is er een kleine groep van 128 duizend personen die nog zou willen werken. Het betreft niet alleen werklozen, maar ook niet-werklozen die nog wel betaald werk zouden willen doen. Tweederde van deze groep heeft het liefst een parttime baan. Onder vrouwen die nog willen werken, is dit aandeel het hoogst. Het overgrote deel van de niet-werkende 55–64-jarigen wil niet meer werken.

Als ook alle niet-werkzame ouderen die nog willen werken, zouden werken in 2005, levert dat slechts een geringe bijdrage aan de verhoging van de arbeidsdeelname van ouderen in dat jaar.

1. Inleiding

In de leeftijdscategorie 55–64 jaar is de arbeidsdeelname relatief laag. Maar vier van de tien 55–64-jarigen hadden in 2005 een baan van 12 uur of meer per week. Bij 25–54-jarigen was dat met 77 procent bijna het dubbele. Een van de mogelijke (deel)oplossingen voor de problemen op de arbeidsmarkt die door de vergrijzingsproblematiek van de bevolking worden veroorzaakt, zou dus kunnen liggen in het verhogen van de arbeidsparticipatie van ouderen.

In dit artikel is onderzocht wat het effect zou zijn op de arbeidsparticipatie van de 55–64-jarigen wanneer alle niet-werkzame ouderen die nog willen werken, ook zouden werken. Allereerst wordt uitgebreid ingegaan op de werkloosheid onder ouderen van 55–64 jaar. Daarna is er gekeken naar de groep 55–64-jarigen die weliswaar niet werkloos is, maar wel nog 12 uur of meer per week zou willen werken. Vervolgens is voor beide groepen in kaart gebracht hoeveel uur ze bereid zijn om te werken.

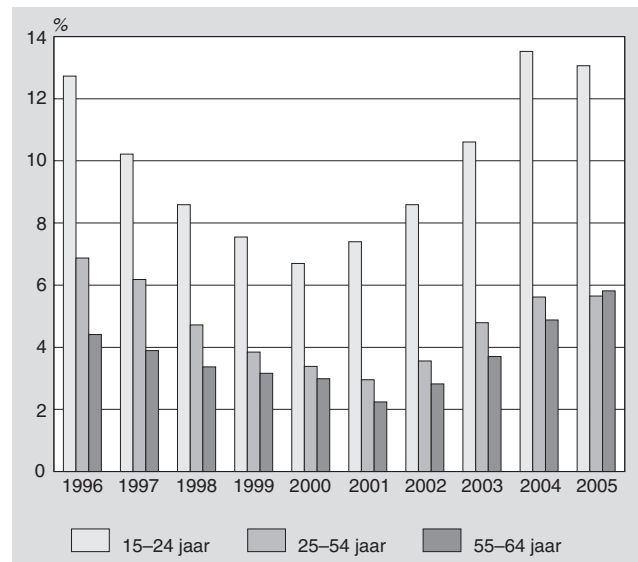
2. Omvang van de werkloosheid onder ouderen

In 2005 waren er in Nederland een kleine 50 duizend werklozen in de leeftijd van 55–64 jaar. De werkloosheid onder

ouderen is de laatste jaren sterk gestegen. Was in 2001 2,2 procent van de 55-plussers werkloos, in 2005 is dit gestegen tot 5,8 procent. Met deze stijging volgen de 55-plussers de algemene trend. In de periode 2001–2005 steeg de werkloosheid van 15–64-jarigen van 3,5 procent naar 6,5 procent van de beroepsbevolking.

Ouderen volgen de trend wel iets vertraagd. Als de vraag naar arbeid stijgt, dan daalt het eerst de werkloosheid onder jongeren tot 25 jaar, dan bij de 25–54-jarigen en uiteindelijk volgen de ouderen. Het omgekeerde is het geval bij een afnemende vraag naar arbeid. Dan stijgt de werkloosheid bij jongeren tot 25 jaar en 25–54-jarigen het eerst en gebeurt dit bij ouderen iets later.

1. Werkloosheid als percentage van de beroepsbevolking, naar leeftijd, 1996–2005

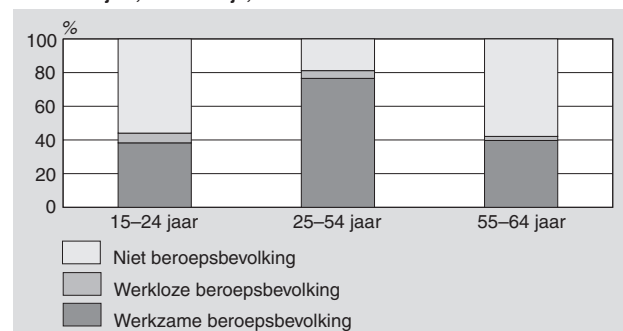

3. Oudere werklozen, wie zijn dat?

In 2005 is bijna 6 procent van zowel de oudere mannelijke als de oudere vrouwelijke beroepsbevolking werkloos. Toch

Het is gebruikelijk om de werkloosheid uit te drukken als percentage van de beroepsbevolking. Voor ouderen leidt dit tot een vertekend beeld. In 2005 was het percentage werklozen in de beroepsbevolking onder 25–54-jarigen en onder 55–64-jarigen ongeveer even hoog. Echter, de kans dat iemand in de leeftijd van 25–54 jaar werkloos is, bedraagt één op twintig. Bij ouderen van 55–64 jaar is deze kans één op veertig. Dit komt, omdat lang niet iedereen deel uit maakt van de beroepsbevolking. Alleen personen werkzaam voor 12 uur of meer en personen die actief op zoek zijn naar betaald werk van minstens 12 uur per week en ook nog direct kunnen beginnen, worden tot de beroepsbevolking gerekend.

Werkzame en werkloze beroepsbevolking als aandeel van de bevolking van 15–64 jaar, naar leeftijd, 2005

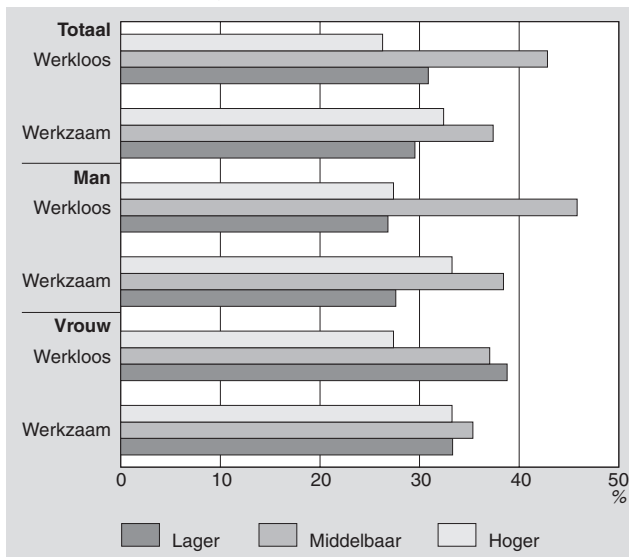

zijn twee van de drie werkloze ouderen man. Dit komt omdat onder de 55–64-jarigen de mannelijke beroepsbevolking bijna tweemaal zo groot is als de vrouwelijke.

In vergelijking tot de werkzamen zijn werkloze ouderen vaker alleenstaand. Bijna een op de vijf mannelijke werklozen van 55–64 jaar is alleenstaand en bijna eenderde van de vrouwelijke. Van de werkzame 55–64-jarigen is één op de tien mannen en één op de vijf vrouwen alleenstaand.

Werkloze ouderen zijn in vergelijking tot de werkzame ouderen minder vaak hoog opgeleid. Bij mannen blijkt dat er relatief veel werklozen zijn met een middelbare opleiding. Van de werkloze 55–64-jarige mannen had 46 procent een middelbare opleiding, bij de werkzame mannen was dat 38 procent. Bij de vrouwen van 55–64 jaar is het patroon iets anders. Onder werkende vrouwen zijn de drie opleidingsniveaus nagenoeg gelijk verdeeld. Vrouwen met een laag opleidingsniveau zijn duidelijk oververtegenwoordigd bij de werkloze vrouwen. Bijna vier van de tien van hen hebben een lage opleiding.

2. Opleidingsniveau van de werkzame en werkloze beroepsbevolking van 55–64 jaar, naar geslacht, 2005

4. Dynamiek van de werkloosheid onder ouderen

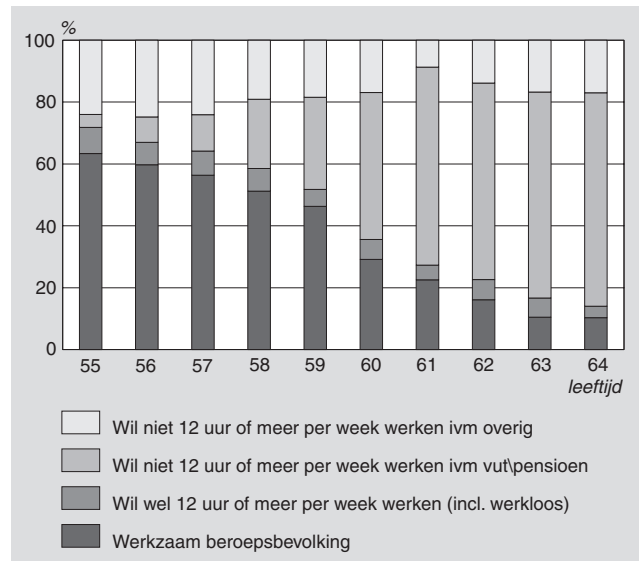
Ouderen zijn langer werkloos dan jongeren. In 2005 was ruim een kwart van de werkloze ouderen op het moment dat zij werden geënquêteerd minder dan een jaar zonder werk. Een vijfde van de werkloze 55–64-jarigen zat op dat moment 1 tot 2 jaar zonder werk. Meer dan de helft van de oudere werklozen was op het moment van enquëtering meer dan 2 jaar zonder werk (zie ook het artikel Langdurige werkloosheid elders in dit blad).

In 2005 bestond 3 procent van de ruim 770 duizend werkende ouderen uit mensen die in het afgelopen jaar (weer) een baan hebben gevonden. Van hen behoorde 40 procent tot de zogenaamde baanwisselaars. Zij zaten in de periode tussen hun vorige betrekking en de huidige betrekking korter dan 3 maanden zonder werk. Dit betekent dat bijna 12 duizend ouderen langer dan 3 maanden zonder werk zaten voor ze in hun huidige baan aan de slag gingen.

5. Ouderen die willen werken

Een interessante vraag is, welk deel van de niet-werkzame ouderen überhaupt nog bereid is om te werken. Hoe hoog zou de arbeidsdeelname van ouderen in 2005 zijn geweest wanneer dit onbenutte arbeidspotentieel ook was aangesproken? Een deel van de ouderen die nog willen werken, bestaat uit werkloze ouderen. Zij hebben aangegeven werk te willen, zijn reeds actief op zoek naar werk en zijn direct beschikbaar voor de arbeidsmarkt. De rest bestaat uit ouderen die wel werk willen, maar de afgelopen maand niet actief gezocht hebben of niet direct, dit wil zeggen binnen 2 weken, beschikbaar waren. Ook deze laatste groep heeft nog binding met de arbeidsmarkt.

3. Personen van 55–64 jaar, naar binding met de arbeidsmarkt en leeftijd, 2005

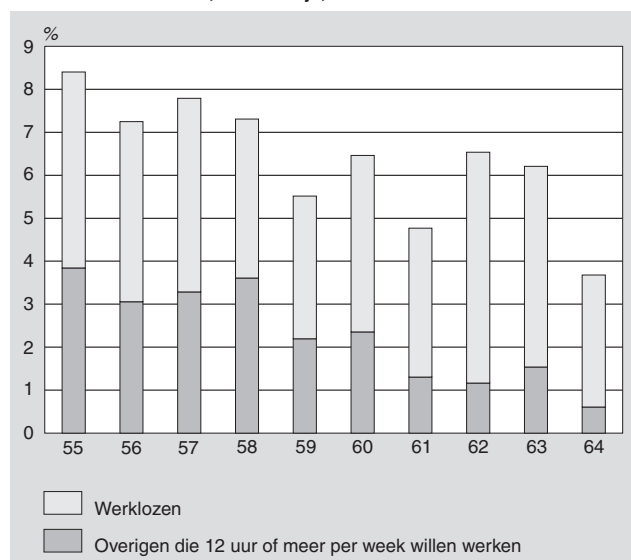
Het aandeel mensen per leeftijdsjaar dat weliswaar niet werkt, maar wel aangeeft nog te willen werken voor 12 uur of meer per week, schommelt bij 55–64-jarigen rond 6 procent. Als in 2005 naast alle werkende ouderen van 55–64 jaar ook deze groep zou werken, zou het aantal werkenden theoretisch 128 duizend hoger kunnen zijn. Dat betekent dat de arbeidsparticipatie van 55–64-jarigen in 2005 dan 46 procent zou kunnen zijn in plaats van de feitelijke 40 procent.

Met het oplopen van de leeftijd stijgt het aandeel ouderen dat niet (meer) of minder dan anderhalve dag per week wil werken. Deze groep bestaat uit mensen die gebruik maken van vut- of pensioenregelingen, arbeidsongeschikten en mensen die aangeven niet te willen of te kunnen werken wegens hoge leeftijd of het hebben van zorgtaken.

6. Oudere die wil werken, heeft liefst deeltijdbaan

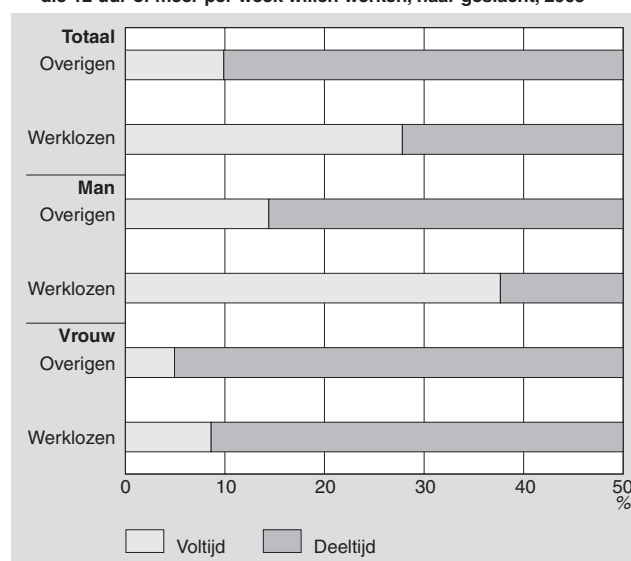
Van alle niet-werkzame ouderen van 55–64 jaar die nog willen werken, wil tweederde een parttime baan. Slechts een eenderde wil een voltijd baan. Van de werkloze ouderen wil nog ruim de helft 32 uur of meer per week werken. Van de niet-werklozen die nog beschikbaar zijn voor

4. Niet-werkzame personen van 55–64 jaar die meer dan 12 uur per week willen werken, naar leeftijd, 2005

de arbeidsmarkt, willen twee van de tien een voltijd baan. Onder werklozen zijn grote verschillen tussen mannen en vrouwen wat betreft het aantal uren dat ze willen werken. Bijna driekwart van de mannen geeft aan nog wel voltijd te willen werken. Van de vrouwen van 55–64 wil maar 17 procent dat.

5. Gewenste arbeidsduur van niet-werkzame personen van 55–64 jaar die 12 uur of meer per week willen werken, naar geslacht, 2005

7. Conclusie

Niet-werkende 55–64-jarigen die nog willen werken, laten instromen op de arbeidsmarkt, zou onder de huidige om-

standigheden maar een bescheiden bijdrage leveren aan het verhogen van de arbeidsparticipatie van deze groep. Dit komt omdat er naast de ouderen die al werkzaam zijn, er nog slechts een klein aantal ouderen is dat 12 uur of meer per week wil werken. Daarnaast blijkt ook dat tweederde van deze ouderen hooguit een parttime baan wil. Wanneer ze zouden werken, zou dat dus maar voor een relatief klein aantal uren zijn.

Technische toelichting

Alle gegevens in dit artikel zijn afkomstig uit de Enquête beroepsbevolking (EBB). De EBB is een steekproefonderzoek onder personen die in Nederland wonen, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (institutionele bevolking). Voor de EBB wordt elk jaar een steekproef getrokken van ongeveer 1 procent van de Nederlandse bevolking. In de EBB wordt informatie verzameld over de arbeidsmarkt situatie van personen van 15 jaar of ouder. Onder andere wordt informatie verzameld over werkloosheid en binding met de arbeidsmarkt.

Begrippen

Beschikbaar voor werk

Beschikbaar zijn alle personen die binnen twee weken in een nieuwe werkkring kunnen beginnen of die binnen drie maanden kunnen beginnen omdat een termijn van twee weken niet haalbaar is wegens een opzegtermijn van de huidige werkkring (als men werk heeft van minder dan twaalf uur), het afronden van vrijwilligerswerk, het moeten regelen van kinderopvang of wegens vakantie of ziekte.

Werkloosheidspercentage

Het werkloosheidspercentage is het aandeel van de werkloze beroepsbevolking uitgedrukt als percentage van de beroepsbevolking.

Werkloosheid

Van werkloosheid is sprake als iemand geen werk heeft (of werk van minder dan twaalf uur per week), minstens twaalf uur per week wil werken, daarvoor direct beschikbaar is en bovendien actief zoekt naar werk (ongeacht of men bij een Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) staat ingeschreven).

Werkzame en werkloze beroepsbevolking

De werkzame beroepsbevolking bestaat uit personen die ten minste 12 uur per week werken. De werkloze beroepsbevolking betreft alle mensen zonder werk of met werk van minder dan 12 uur per week, die minstens 12 uur per week willen werken, daarvoor direct beschikbaar zijn en bovendien actief zoeken naar werk. In deze publicatie worden alleen personen van 15–64 jaar beschouwd.